

Dr. iur. Gözde Engin GÜNAY

**ANONİM ORTAKLIKLAR
HUKUKU'NDA ÖZEL DENETİM**

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	IX
SUNUŞ.....	XI
ÖNSÖZ	XIII
RÉSUMÉ.....	XV
ABSTRACT.....	XIX
İÇİNDEKİLER.....	XXI
KISALTMALAR.....	XXVII
GİRİŞ.....	1
I. Konunun Takdimi.....	1
II. İnceleme Planımız.....	5
III. Terminoloji.....	5

BİRİNCİ BÖLÜM

ÖZEL DENETİME İLİŞKİN KAVRAMLAR, İSTEMİN MADDİ-USÛLİ AÇIDAN HUKUKİ NİTELİĞİ, İLİŞKİLER, HAK SAHİPLERİ, HAKKIN MADDİ-USÛLİ KOŞULLARI

I. Genel Olarak Özel Denetim.....	7
-----------------------------------	---

A.	Özel Denetim Açısından Kontrol ve Denetim Kavramları	10
B.	Özel Denetim Açısından Bilirkişilik Kurumu.....	18
C.	Özel Denetimin Bilgi Alma Hakkı ile İlişkisi.....	25
D.	Karşılaştırmalı Hukukta Özel Denetim.....	27
1.	İsviçre Hukuku'nda Özel Denetim.....	27
2.	Fransız Hukuku'nda Özel Denetim.....	30
II.	Özel Denetim İsteminin Hukuki Niteliği	38
A.	Hakların Sınıflandırılması.....	39
B.	Talep Kavramı	42
C.	Talep Hakkının Hak Kavramından Ve Diğer Haklardan Farkı	46
D.	Özel Denetim Yapılması İsteminin Bireysel Bir Pay Sahipliği Hakkı Olarak Nitelendirilebilip Nitelendirilemeyeceği Sorunu.....	50
E.	Özel Denetim ve Azlık Hakkı Niteliği	56
F.	İsviçre'de Özel Denetim İsteminin Hukuki Niteliği	62
III.	Mahkemeye Yapılan Özel Denetim İsteminin Çekişmesiz Yargı İş Niteliği	64
A.	Özel Denetim İsteminin Genel Kurulda Kabul Edilmesi Halinde.....	64
B.	Özel Denetim İsteminin Genel Kurulda Reddedilmesi Halinde.....	71
IV.	Özel Denetimde Özel Denetçi İle Ortaklık Arasındaki İlişkinin Niteliği	85
A.	İsviçre Hukuku'nda	85
B.	Türk Hukuku'nda	87
1.	Özel Denetçinin Asli (Karakteristik) Edimi Açısından Hizmet Sözleşmesi.....	94
2.	Özel Denetçinin Asli (Karakteristik) Edimi Açısından Eser Sözleşmesi.....	97
3.	Özel Denetçinin Asli (Karakteristik) Edimi Açısından Vekâlet Sözleşmesi.....	99

---

4. Kişisel Görüşümüz	102
V. Hak Sahipleri	106
A. Pay Sahipleri.....	106
B. Azlık Pay Sahipleri.....	110
C. Oydan Yoksun Pay Sahipleri Açısından Özel Denetim.....	112
D. İntifa Hakkı Sahipleri Açısından Özel Denetim	117
E. Diğer Menkul Kıymet Sahipleri Açısından Özel Denetim....	126
F. Şirket Alacaklıları Ve İşçiler Açısından Özel Denetim.....	131
G. Pay Sahibinin Temsilcisi Açısından Özel Denetim.....	132
VI. Özel Denetim Hakkının Kullanılmasının Usûl ve Koşulları	135
A. Genel Kurulun Özel Denetim İstemini Kabul Etmesi Halinde.....	135
1. Özel Denetim İsteminin Ön Şartı: Önceden Bilgi Alma ve İnceleme Hakkının Kullanılmış Olması.....	135
a. İsviçre ve Türk Hukuku'nda Bilgi Alma ve İnceleme Haklarının, Özel Denetim Hakkı ile İlişkisi	138
b. Özel Denetimde Kişisel Ayniyet Sorunu	145
2. Özel Denetim İsteminin Tabi Olduğu Maddi Hukuka Özgü Koşullar	149
a. Özel Denetimin Konusunu Belirli Olayların Oluşturması.....	150
b. Pay Sahipliğine İlişkin Hakların Kullanılabilmesi için Özel Denetimin Gerekli Olması	157
3. Özel Denetim İsteminin Aşamaları	161
a. Genel Kurulda Yapılan Özel Denetim İsteminde, Oyda İmtiyaz ve Oy Hakkından Yoksunluk	162
b. Genel Kurulda, Özel Denetim İsteminin Kabul Edileceği Nisab.....	169
c. Genel Kurul Tutanağı ve Önemi.....	172
d. 6762 Sayılı Kanunda ve 6102 Sayılı Kanunda Özel Denetimde Gündeme Bağlılık İlkesi	174

4. Mahkemeye Başvuru Süresi ve Hak Sahipleri	181
a. Mahkemeye Başvuru Süresinin Hukuki Niteliği.....	187
b. Hak Sahipleri	190
B. Genel Kurul Tarafından Özel Denetim İsteminin Reddi.....	191
1. Genel Olarak.....	191
2. 6762 Sayılı Kanun ve 6102 Sayılı Ticaret Kanunu'nda Özel Denetime İlişkin Mahkeme Kararına Karşı Kanun Yolları Başvurusu	194
3. Özel Denetime Karar Verilmesi için Maddi Hukuka Özgü Koşullar.....	203
a. 6102 Sayılı Kanun madde: 438/I'deki Ön şartlardan Olan: Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı Kullanılmadan, Azlığın Özel Denetçi Atanmasını İsteyebilip İsteyemeyeceği Sorunu	203
b. Dilekçe Sahiplerinin, Şirketin veya Pay Sahiplerinin Zararını İkna Edici Şekilde Ortaya Koyması Hususu	207
aa. Özel Denetimde İspat Ölçüsü.....	216
bb. Delil ve Emare Kavramlarının Özel Denetimde İspat Açısından Değerlendirilmesi	222
cc. Özel Denetimde Belgelerin İbrazı Mecburiyeti...	230
dd. Zararın Doğması Riskinin Özel Denetim Yapılmasına Neden Olup Olmayacağı Sorunu	236
c. Kurucuların veya Organların, Kanunu ya da Esas sözleşmeyi İhlal Etmesi	238
4. Özel Denetimde Yargılama Masrafları.....	241
5. Özel Denetim İstemini Reddeden Genel Kurul Kararının İptali Sorunu.....	242
6. Özel Denetim İstemini Kabul Eden Genel Kurul Kararlarının İptali Sorunu.....	256
7. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu madde: 437/V'teki Bilgi Alma Davasının Açılmış Olmasının, Özel Denetçi Atanması İsteminde, Derdestlik Olarak İleri Sürülebilip Sürüleemeyeceği Sorunu.....	259

İKİNCİ BÖLÜM
ÖZEL DENETİMİN KONUSU, ÖZEL
DENETÇİNİN ATANMASI, ATAMANIN
SONUÇLARI, ÖZEL DENETİM RAPORU

I.	Özel Denetimin Konusunun Belirlenmesi	265
II.	Özel Denetçinin Atanması.....	267
III.	Özel Denetçi/Denetçilerin Nitelikleri	268
IV.	Özel Denetimin İcrası	272
V.	Özel Denetçinin Hakları	275
	A. Özel Denetçinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı	275
	B. Özel Denetçinin Ücret Hakkı.....	281
VI.	Özel Denetçinin Yükümlülükleri	281
	A. Özel Denetçinin Sır Saklama Yükümlülüğü.....	281
	B. Özel Denetçiye Bilgi Vermekle Yükümlü Bulunanlar	284
VII.	Özel Denetçinin Raporu.....	286
	A. Raporun Şekli	286
	B. Özel Denetim Raporunun Sunulması ve Raporun Ayıklanması	288
	C. Özel Denetimde Sırrın Önemi ve Sır Kavramı.....	292
	D. Şirketin ve Özel Denetim İsteminde Bulunan Pay Sahiplerinin Rapor Hakkında Görüşleri, Raporun İşleme Konulması ve Açıklanması.....	298
	E. Özel Denetim Raporlarının Sonuçları.....	301
	F. Özel Denetim Raporunun Suretinin Alınması Hakkı	304
	G. Özel Denetim Raporunun Hukuki Niteliği	305
VIII.	Özel Denetime İlişkin Giderler.....	307

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
ÖZEL DENETİMİN SONA ERMESİ ve
SORUMLULUK

I.	Özel Denetimin Sona Erme Halleri	317
A.	Olağan Sona Erme	317
B.	Özel Denetimin Olağanüstü Sona Ermesi.....	318
II.	Özel Denetçinin Sorumluluğu	325
A.	Özel Denetçinin Hukuki Sorumluluğu.....	325
1.	Özel denetçinin Sır Saklamadan Dolayı Sorumluluğu....	330
2.	Denetçinin Kanuni Görevlerini Yerine Getirmesinde Kusurlu Hareket Etmesi Sonucu Doğan Hukuki Sorumluluğu	344
3.	Türk Ticaret Kanununda Hukuki Sorumluluğa İlişkin Farklılaştırılmış Teselsül İlkesi	347
4.	Özel Denetçinin Kanuni Görevlerini Yerine Getirmesinde Kusurlu Davranması Sonucunda Sorumluluk Davası Açabilecek Olanlar.....	349
B.	Türk Ticaret Kanunu Denetçilerin Sır Saklamadan Doğan Sorumluluğuna İlişkin Madde 404 ile Denetçilerin Sorumluluğuna İlişkin Madde 554'ün Birlikte Değerlendirilmesi	361
	SONUÇ	373
	KAYNAKÇA	383